

**TA'LIM SOXASIDAGI O'ZGARISHLARGA QARATILGAN KERYATIV GOYALAR VA
TAKLIFLAR HAMDA BOSHLONGICH SINIF O'QUVCHILARNING FIKRLASH KOBILYATINI
KUCHATIRISH VA TO'GARAK MASHG'ULOTLARDAN UNUMLI FOYDALANISHNING
SAMARASI**

Karimbaeva Nasiba Jumanazarovna

*Qoraqalpogiston Respublikasi Ellikqal'a tumanining Maktabgacha talim va maktab
ta'limiga qarashli №18- sonli umumiy o'rta ta'lim maktabining boshlong'ish ta'lim
o'qituvchisi*

“Yoshlar kelajagi bilan bog'liq har qanday vazifa birlamchi ahamiyatga ega”

(Shavkat Mirziyoyev)

Anatatsiya: *Bu maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchisi, o'z mehnat faoliyati to'g'risida va erishgan yutuqlari to'g'risida natijalarini ko'rsatib beradi. Oqish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarning darslarni qanday o'zlashtirishi va qo'shimcha darslardan kutilgan natijalar samarasi to'g'risida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *o'quvchilar, ta'im olish, kitob, bilim olish, nutq va tafakkur,*

“YANGI O'ZBEKISTON MAKTAB OSTONASIDAN BOSHLANADI”

Bugun Yangi O'zbekiston hayotining barcha sohalari chuqur islohotlar maydoniga aylangan. Bu jarayonda ijtimoiy sohaning asosi hisoblangan ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida to'lqinlanib so'zlamalikning iloji yo'q. Mamlakatimizda so'nggi yillarda ta'lim tizimining barcha bosqichlarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish bo'yicha amaliy ishlar hal qiluvchi bosqichga kirdi.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek: “Farzandlarimiz maktabdan qanchalik bilimli bo'lib chiqsa, yuqori texnologiyalarga asoslangan iqtisodiyot tarmoqlari shuncha tez rivojlanadi, ko'plab ijtimoiy muammolarni echish imkoni tug'iladi. Shunday ekan, Yangi O'zbekiston ostonasi maktabdan boshlanadi desam, o'ylaymanki, butun xalqimiz bu fikrni qo'llab-quvvatlaydi”.

Kreativlik tushunchasi (lot., ing. “create”-yaratish, “creative” yaratuvchi, ijodkor) ingliz tilidan tarjima qilinganda ijod ma'nosini anglatadi. Kreativlikni: ijodga intilish, hayotga ijodiy yondashish, o'ziga doimiy tanqidiy nazar solish va tahlil etish deyish mumkin. Hozirgi zamon psixologiya va pedagogika lug'atlariga asoslanib o'qituvchining kreativligi deb uning fikrlaridagi sezgilaridagi, muloqotdagi, alohida faoliyat turidagi, ijodiy yondashish, bilish darajasi deb ta'riflash mumkin. Kreativlik insonda mavjud ma'lumotlarni qayta ishlab chiqarish va ularni cheksiz yangi modelini yaratishga javob beradi. “Kreativlik otasi” nomi bilan mashhur Pol Torrans to'rtta kreativlik konikmasini aniqlagan. Uning olib borgan

tadqiqotlari shundan dalolat beradiki, mazkur kreativ ko'nikmalarni shakllantirish va ularni baholash mumkun:

1. Ravonlik. Ko'plab g'oyalarni o'ylab topish ko'nikmasi ko'p degan so'zga asoslanadi.
2. Moslashuvchanlik. Turli g'oyalarni o'ylab topish ko'nikmasi o'zgartirish degan so'zga asoslanadi.

3. O'ziga xoslik. Boshqalarga o'xshamagan, ajralib turuvchi g'oyani o'ylab topish ko'nikmasi noyob degan so'zga asoslanadi.

4. Yaratuvchanlik. G'oyalarni kengaytirish ko'nikmasi qo'shish degan so'zga asoslanadi. Kreativlik darslarida pedagoglardan ajoyib g'oyalarni o'ylab topish (o'ziga xoslik); ularni kengaytirish (ishlab chiqish); yoki boshqa g'oyalar bilan solishtirish va ulardagi bog'liqlikni topish (moslashuvchanlik) talab etilganda, mazkur ko'nikmalar bir-biri bilan kesishadi. Patti Drepeau tomonidan ham shaxsda kreativlik sifatlari ni muvaffaqiyatli rivojlantirishning to'rtta yo'li ko'rsatilgan: Kreativ fikirlash ko'nikmasini shakllantirish;

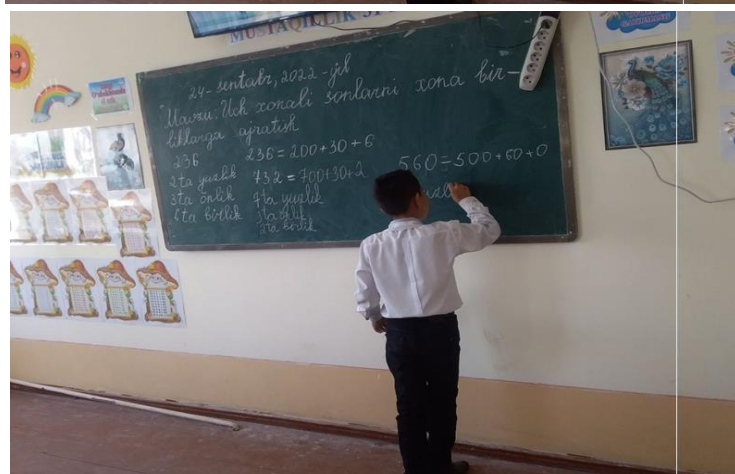
- Amaliy kreativ harakat ko'nikmalarini rivojlantirish;
- Kreativ faoliyat jarayonlarni tashkil etish;
- Kreativ mahsulot (ishlanma) lardan foydalanish;

•Xorijiy pedagoglar, xususan, Patti Drapeauning fikricha, bir shaxsning ayniqsa o'qituvchining kreativligi boshqalarni ijodiy jarayonini tashkil etishga ruhlantiradi. "Kreativlik yuqumli xususiyatga egadir; kreativ bo'lish uchun kishi ko'proq kreativ insonlar bilan muloqot qilishi va hamisha izlanishda bo'lishi lozim. Har qanday ko'nikmani shakllantirish mumkun bo'lganiday, kreativ fikirlash qobiliyati yoki ko'nikmasini ham rivojlantirish mumkin. Bu bo'lajak pedagoglarga ham taalluqli bo'lib, kreativlik ustida ishlash bo'lajak pedagoglarga noodatiy tarzda fikirlashga yordam beradi. Biroq, bo'lajak pedagoglarni ruhlantirish va kreativ bo'lishga undash o'qituvchining qay darajada malakali ekanligiga bo'liq. Kreativlik bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar va kreativlik ko'nikmasini shakllantirishda qo'llanma sifatida xizmat qiladi. Bu auditoriyadagi muhit, bo'lajak pedagoglarda fikirlash tarzining shakllanishi, o'qituvchining yondashuv va strategiyalari elementlarini o'z ichiga oladi"

Karimbaeva Nasiba dars jarayonida 3-b sinf o'quvchilari bilan matematika fani dars mashg'ulotlaridan o'quvchilarni tezkor mashq bajarishlarini kuzatib baxolab rag'batlantirmoqda *****

Boshlang'ich sinf o'quvchilari to'garak mashg'ulotlar davomida ,o'z ustida ko'proq ishlaydi natijada ko'zga ko'rinarli darajada natijaga erishiladi. Shuningdek o'quvchining xam o'qish jarayoniga qiziqishi orta boshlaydi.

Boshlang'ich maktab o'quvchilarini o'qitish sohasidagi fundamental tadqiqotlar boshlang'ich maktab o'quvchilarining bilim faolligini shakllantirish jarayonini ochib beradi va ta'lim mazmunidagi o'zgarishlarni, o'quv faoliyatining umumlashtirilgan usullarini va mantiqiy fikrlash usullarini shakllantirishni belgilaydi. Tadqiqotlar aks ettirilgan pedagogik adabiyotlar, kognitiv faoliyat nazariyasini rivojlantirishga ulkan hissa qo'shdi: ularda o'ziga xos g'oyalar, nazariy umumlashmalar va amaliy tavsiyalar mavjud. Assimilyatsiya sifatini oshirishning samarali usullarini izlang o'quv materiallari o'qitish amaliyoti uchun odatiy. Maktab o'quvchilarini o'qitish samaradorligini oshirish kognitiv faoliyat kabi ijtimoiy ahamiyatga ega sifat muammosini bartaraf etmaydi. Uning boshlang'ich maktab yoshida shakllanishi shaxsiyat rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, bizning fikrimizcha, maqsadga muvofiqdir pedagogik faoliyat o'qish qiyin bo'lgan maktab o'quvchilarining bilim faoliyatini shakllantirish bo'yicha. O'quvchilarning bilim qiziqishlarini shakllantirish, mehnatga faol munosabatni rivojlantirish, avvalo, darsda sodir bo'ladi. V.A.Slasteninining fikriga ko'ra, har qanday darsning har bir bosqichida o'quvchilarning bilim faolligini faollashtirish va buning uchun ishning turli usullari, shakllari va turlaridan foydalangan holda o'quvchilarga qiziqishni oshirish zarur: bolalarga differentsial yondoshish, darsda individual ishlash, turli didaktik, illyustrativ, tarqatma materiallar, o'qitishning texnik vositalari va boshqalar.

A.Rinning so'zlariga ko'ra, bolalar har bir darsda kashfiyot quvonchini boshdan kechirishi, shu bilan ularda o'z kuchlariga bo'lgan ishonchini va bilimga bo'lgan qiziqishini rivojlantirishi juda muhimdir. Treningga qiziqish va muvaffaqiyat - bu to'laqonli intellektual va fiziologik rivojlanishni belgilaydigan asosiy parametrlar va shu sababli o'qituvchi ishining sifati yaqqol ko'zga ko'rinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://yuz.uz/uz/news/talim-tizimi-va-yangicha-yondashuvlar>
2. www.scientificprogress.uz.
3. www.ziyonet.uz.